

A BUDAPESTI GAZDASÁGI SZAKKÉPZÉSI
CENTRUM HARSÁNYI JÁNOS
SZAKKÖZÉPISKOLÁJA ÉS SZAKISKOLÁJA

KÖNYVTÁRÁNAK
SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI
SZABÁLYZATA

Hatálybalépés ideje:..... PH .....

Aláírás

1. A fenntartás, irányítás, elhelyezés körülményei

A dokumentum elkészítésének a könyvtárra és a könyvtárosra vonatkozó jogszabályi forrásai:

Törvények:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és módosításai
- 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről és módosításai
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról és annak módosításai – hatályos 2016.07.01-ig
- 1997. évi CXL törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről és módosításai
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 2013. évi CCXXXII. törvény a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról és annak módosításai és módosításai

Kormányrendeletek:

- 110/2012. évi Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. Rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról Hatályos: 2017.08.31-ig
- 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerről

Minisztériumi rendeletek:

- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 20/2012.évi EMMI rendelet a nevelési és oktatási intézmények elnevezéséről és működési rendjéről
- 22/2005. (VII. 18.) NKÖM rendelet a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos szabályokról
- 31/2004. (XI. 13.) OM rendelet az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai szakértői és az Országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről
- 17/2004. (V. 20.) OM rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról
- 40/2002. (V. 24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről
- 14/2001. (VII. 5.) NKÖM rendelet a könyvtári szakfelügyeletről
- 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról Hatályos: 2016.08.31-ig
- 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozás[...]
- 2/1993. (I. 30.) MKM rendelet az egyes kulturális közalkalmazotti munkakörök betöltéséhez szükséges képesítési és egyéb feltételekről
- 7/1985. (IV. 26.) MM rendelet a könyvtári anyagok bejelentéséről

- 3/1975. (VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról
- Az IFLA – UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata, 1999
- Az intézmény pedagógiai programja, helyi tanterve

A könyvtár azonosító adatai

Név, cím, elérhetőség: Budapesti Gazdasági Szakképzési Centrum Harsányi János Szakközépiskolája és Szakiskolája Könyvtár
 1091 Budapest Ifjú munkás utca 31.
 Könyvtáros tanár: Nagy Attiláné
 e-mail: nagy.attilane@harsanyi-bp.hu
 T.: +36-1-347-1075
 Honlap: <http://harsanyi-bp.hu/index.php/rolunk-iskolai-korkep/iskolankrol-informaciok-iskolankrol/iskolank-konyvtara>
 Integrált könyvtári rendszer: http://94.199.48.18/sziren_0224.htm

A fenntartó / működtető neve, elérhetősége: Budapesti Gazdasági Szakképzési Centrum
 1074 Budapest Dohány utca 65.
 Telefon: +36-1-413-2770
 E-mail: info@bgszc.hu
 Honlap: www.bgszc.hu

A könyvtár státusza az alapító okiratban: a könyvtár a tagiskola szervezeti keretében működik

A könyvtár fenntartása, irányítása, ellenőrzése:

Az iskolai könyvtár fenntartásáról és fejlesztéséről a fenntartó az iskola éves költségvetésében gondoskodik. Az iskolai könyvtár működését az iskola intézményegység-vezetője biztosítja a nevelőtestület, valamint a diákközösség javaslatainak figyelembevételével, a könyvtáros tanár szakmai irányításával. A könyvtár belső ellenőrzését az intézmény intézményegység-vezetője, munkájának értékelését az országos szakértői jegyzéken szereplő szakember végzi.

A könyvtár elhelyezése, működési feltételei: A könyvtár az iskola épületén belül, jól megközelíthető helyen a BÜFÉ mellett található. Alapterülete: 104 m² Az állomány nagysága: 12632 dokumentum +4301 tartós tankönyv.

A szabadpolcos kölcsönzési részben és a kézikönyvtárban a szakirodalom ETO rend szerinti, a szépirodalom szerzői betűrendes elrendezésben található. Elkülönített állományrészt alkotnak a tankönyvek, tanulási segédletek. Az olvasótermi részben a körben elhelyezett asztaloknál 26 tanulót lehet egyszerre leültetni. A könyvtárban 3 db internet csatlakozású PC számítógép áll rendelkezésre, melyek közül 1 gépen található az 1996 óta használt SZIRÉN integrált könyvtári szoftver, mellyel az állomány nyilvántartása, a tájékoztatást és a kölcsönzés végezhető. Egy fekete fehér lézernyomtató van a könyvtáros gépéhez telepítve. A tanórák, előadóinak munkáját segíti egy laptop + projektor és vetítővászon, fénymásoló gép, scanner, laminológép, hőköttetőgép, 7db tablet, fényképezőgép, 2 db video felvevő áll a diákok és tanárok rendelkezésére.

A könyvtárosi teendőket 1 fő könyvtár-pedagógia szakos tanár látja el.

A könyvtár működésének célja: a pedagógiai program megvalósításához, a neveléshez, tanításhoz, tanuláshoz szükséges dokumentumok rendszeres gyűjtése, feltárása,

megőrzése, a könyvtári rendszer szolgáltatásainak elérhetővé tétele és mindezek használatát, a könyvtárhasználati ismeretek oktatását biztosítani, az intézmény könyvtár-pedagógiai tevékenységét koordinálni.

A könyvtár helye az iskola szervezetében: lsd. az iskola szervezeti és működési szabályzatát, 1.6. pont.

A könyvtár jellege: nem nyilvános, zárt könyvtár

Az iskolai könyvtár szakmai követelményei:

- a nevelőtestület által elfogadott pedagógiai programban megfogalmazottak szerint segítse elő az oktató-nevelő munkát, a rendelkezésére álló szakkönyvek, kiadványok, folyóiratok segítségével biztosítsa a szakmai munka színvonalának szinten tartását, fejlesztését.
- segítse elő a könyvtárhasználók általános műveltségének kiszélesítését - a folyamatosan korszerűsített könyvtári állomány segítségével közvetítse az új, modern ismereteket, az új ismerethordozók használatát.
- e követelmények teljesítéséhez a könyvtárnak rendelkeznie kell a különböző információhordozók használatához, az újabb dokumentumok előállításához a könyvtárhasználat nyilvántartásához szükséges eszközökkel.

Az iskolai könyvtár alapfeladata:

- gyűjteményének folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása és rendelkezésre bocsátása,
- tájékoztatás nyújtása a dokumentumokról és szolgáltatásokról,
- az intézmény helyi pedagógiai programja és könyvtár-pedagógiai programja szerint tanórai foglalkozások tartása,
- könyvtári dokumentumok egyéni és csoportos helyben használat biztosítása,
- könyvtári dokumentumok kölcsönzése, beleértve a tartós tankönyvek, segédkönyvek kölcsönzését,

Az iskolai könyvtár kiegészítő feladata:

- a tanórákon kívüli egyéni vagy csoportos, pedagógiai tartalmú foglalkozás tartása, amely a tanulók fejlődését szolgálja,
- a nevelő-oktató munkához szükséges dokumentumok többszörözése
- számítógépes informatikai szolgáltatások biztosítása,
- tájékoztatás nyújtása az iskolai könyvtárak, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekben működő könyvtárak, a nyilvános könyvtárak dokumentumairól, szolgáltatásairól,
- más könyvtárak által nyújtott szolgáltatások elérésének biztosítása,
- részvétel a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében
- az iskolai könyvtár közreműködik az iskolai tankönyvellátás megszervezésében, lebonyolításában
- a könyvtárhasználók és az általuk kikölcsönzött dokumentumok nyilvántartása, a késedelmes
- kölcsönzők felszólítása,
- tájékoztatás nyújtása külső könyvtárak (a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekben működő könyvtárak, a nyilvános könyvtárak) dokumentumairól, szolgáltatásairól
- részvétel a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében,

- közreműködés az iskolai tankönyvellátás megszervezésében, lebonyolításában.

Az iskolai könyvtár működése:

- az iskolai könyvtár gyűjteményét a tanulók és a pedagógusok igényeinek figyelembe vételével kell fejleszteni,
- a könyvtár számára vásárolt dokumentumokat könyvtári nyilvántartásba kell venni;

A könyvtári állomány elhelyezése

Az állomány 90%-a szabadpolcon van elhelyezve, kézikönyvtár, szépirodalom, ismeretközlő irodalom szerinti tagolásban. Külön polcon található a folyóiratok és az AV dokumentumok, eszközök. 33 fő tud egyidejű kutatómunkát végezni, ill. videó filmet nézni a könyvtárban. Kihelyezett letét található a nyelvi szaktanteremben.

A könyvtári állomány védelme

A kölcsönző anyagilag felel a dokumentumok és/vagy a technikai eszközök megrongálásával és/vagy elvesztésével okozott kárért.

A tanulók és a dolgozók munkaviszonyát csak az esetleges könyvtári tartozás rendezése után lehet megszüntetni. Amennyiben ezt elmulasztják, akkor a kiléptetést intéző személyt terheli az anyagi felelősség.

A könyvtár használóinak köre

A könyvtár használata: ingyenes. Olvasótermi és kölcsönzési szolgálata csak az iskola tanulóifjúságának, pedagógusainak és felnőtt dolgozóinak áll rendelkezésére.

A könyvtár helyiségének egyéb rendezvényre való használata csak a könyvtáros tanár tudtával és bejegyzésével lehetséges.

A beiratkozás és az adatváltozás bejelentésének módja

A beiratkozás minden tanév elején az iskola tanulói névsora alapján automatikusan történik.

Az adatokban bekövetkezett változást a használó köteles bejelenteni. A tanulói jogviszony vagy a pedagógusi munkaviszony megszűnésekor a könyvtári tartozást rendezni kell.

A szolgáltatások igénybevételének feltételei

A könyvtárat a nyitva tartási időben szabadon látogathatja, szolgáltatásait igénybe veheti az iskola minden tanulója és alkalmazottja.

Gyűjtőköri szabályzat 1. számú melléklet

A könyvtárhasználat szabályai: 2.számú melléklet

A könyvtár használóinak kötelessége a könyvtár helyiségének, berendezéseinek és dokumentumainak védelme, a könyvtárat használók nyugalmanak biztosítása, a kölcsönzés szabályainak (kölcsönzési idő, dokumentumok rendeltetésszerű használata stb.) megtartása, melyet a könyvtár használati szabályzata rögzít.

A nyitva tartás, kölcsönzés ideje

Az iskolai könyvtár nyitva tartása alkalmazkodik a felhasználók igényeihez, a nyitva tartás időtartamában lehetőség van a könyvtár teljes állományának helybeni használatára, valamint a kölcsönözhető állományrészről való kölcsönzésre.

Tankönyvtári szabályzat, a tartós tankönyvekre vonatkozó szabályok: 4. számú melléklet

Katalógusszerkesztési szabályzat: 3. számú melléklet

A könyvtárba való bejutás szabályozása a könyvtárosok távolléte esetén

A napi rendes takarítás biztosítása érdekében a takarítónál található könyvtárkulcs. Vis-major esetére könyvtárkulcs található az iskola igazgatójánál, az igazgatóhelyettesek és az iskola portáján (borítékba zárva).

A könyvtári dokumentumok beszerzési kerete, döntés a beszerzendő dokumentumokról

A Fenntartótól kapott illetve pályázat útján szerzett beszerzési források felhasználása mindig a könyvtár gyűjtőkörének megfelelően történik. Elsődleges helyen a megrongálódott, vagy hiányzó állományrészek pótlására kell törekedni. Lsd. *1. számú melléklet A könyvtár gyűjtőköri szabályzata*

Könyvtári Gyűjtőköri Szabályzat

1. A könyvtár feladata

Az iskolai könyvtár a dokumentumok sokféleségét gyűjti. Az állomány legfontosabb részét képezi a könyv- és folyóirat gyűjtemény, tanári kézikönyvek (tankönyvek), de emellett auditív (CD lemez, hangkazetta) és audiovizuális dokumentumok (Videokazetta, DVD) és egyéb információhordozók (CD-ROM) alkotják a gyűjteményt. Célunk, hogy a könyvtár betöltse információs központ szerepét az iskola életében.

A szakközép- és szakiskolai könyvtár típusából fakadó funkció alapján a gyűjtőkörbe tartoznak az oktató-nevelő munkát elősegítő információhordozók és a tanulók önművelését és szórakozási igényeit szolgáló dokumentumok. Ezek folyamatos beszerzése az intézmény napi feladatainak ellátása szempontjából szükséges.

2. A gyűjtőköri szabályzat alapidokumentumai

- A Nemzeti alaptanterv
- Az iskola pedagógiai programja
- 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről

3. Az iskolai könyvtár gyűjtőkörét meghatározó tényezők

Az iskola szerkezete:

Jelenleg 8 nappali szakközépiszkolai osztályban - (4 db Kereskedő-vállalkozási és bérügyintéző szakmacsoport) 3 db 3 éves szakiskolai (eladó) osztályban, valamint 2 érettségi utáni 1 éves OKJ (VÁLLALKOZÁSI ÉS BÉRÜGYINTÉZŐ, KERESKEDŐ) képzésben tanulnak növendékeink. Valamennyi évfolyamon angol, ill. német nyelvet tanulhatnak. 2 esti érettségire felkészítő osztály, 2 OKJ esti osztály.

Az iskola nevelési-oktatási céljai: a Pedagógiai programban található.

A kultúra és a műveltség átadása oly módon valósul meg intézményünkben, hogy a törvény által előírt Nemzeti alaptanterv művelődési területeit építik magukba a tantárgyak tantervi szinten évfolyamokra, témákra, tanítási órákra bontva.

A tantárgyi követelményrendszert az iskola helyi tanterve részletesen meghatározza.

A tehetségfejlesztés, gondozás és felzárkóztatás részleteit a Pedagógiai Program fogalmazza meg.

Külső tényezők, más könyvtárak, számítógépes szolgáltatások, adatbázisok igénybe vétele:

Részesei vagyunk az Országos Digitális-ellátási Rendszernek, iskolánk NAVA Pontként működik. Könyvtárunk tagja a SZIRÉN Integrált könyvtári rendszernek, melynek segítségével biztosított a könyvtárak közötti kölcsönzés biztosítása. Szakmai

munkánkat az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, a Magyar Könyvtárosnőek Egyesülete, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, valamint a fővárosban működő több iskolai könyvtár segíti (könyvtárközi kölcsönzés). Könyvtárunkban 2 db PC számítógép, 1 db. laptop, 7 db. tablet áll a használók szolgálatára a kölcsönzési időben.

4. Az állománygyarapítás módja:

A dokumentum kiválasztásának elvei: Az iskolai könyvtár állományába csak a könyvtár gyűjtőkörébe tartozó dokumentumot vehet fel! Könyvtárunk gyűjteményének kívánatos összetétele, informatív értéke, használhatósága a gyarapítás és apasztás folyamatosságával és helyes arányainak biztosításával érhető el.

Tematikus: tanuláshoz, tanításhoz, kapcsolódó irodalom, pedagógiai, pszichológiai irodalom, a sajátos nevelési igények és a tehetséggondozás figyelembevételével

Nyelvi szempont: magyar nyelvű dokumentumok és a tanításhoz kapcsolódó angol, német ismerethordozók

Formai szempont: a kisméretű és gyűjtők számára készült könyveket nem gyűjtjük.

A beszerzés forrásai: Főként közvetlenül a kiadótól, postai úton vagy online rendelünk dokumentumokat. Ajándékozás útján is gyarapodik könyvtári állományunk. Feladatainak ellátásához szükséges anyagi feltételeket az iskola költségvetésében előre meg kell tervezni és folyamatosan biztosítani kell. A könyvbeszerzési keret felhasználásáért a könyvtáros-tanár a felelős, akinek hozzájárulása nélkül könyvtári dokumentumot senki nem vásárolhat. A beszerzés során a könyvtáros kikéri és figyelembe veszi a munkaközösség-vezetők véleményét, a nevelők pedagógiai törekvéseit. Az állományalakítás során figyelembe kell venni az iskolai könyvtárak szakmai irányelvének javaslatait is. Pályázat útján is gyarapodik állományunk.

Beszerzési példányszám: Az egyes művek, dokumentumok, információhordozók beszerzési példányszámának meghatározásakor figyelembe kell venni az ellátandó tanulók, nevelők, dolgozók számát. Az írásbeli és a szóbeli érettségi vizsgáztatáshoz szükséges dokumentumok biztosítása a vizsgázó tanulók számától függ. Arra törekszünk, hogy megfelelő válogatással lefedjük a tantervek által meghatározott tartalmakat.

5. A gyűjtés szintje és mélysége

Szépirodalom	
Tartalom	Mélység
házi és ajánlott olvasmányok	kiemelten
átfogó irodalmi antológiák	a teljesség igényével
a tananyagban szereplő szerzők művei	a teljesség igényével
a tananyagban nem szereplő szerzők művei	válogatással
tematikus irodalmi antológiák	válogatással
regényes életrajzok, történelmi regények	erős válogatással
gyermek- és ifjúsági irodalom	erős válogatással
az iskolában oktatott nyelvek irodalma (idegen nyelven)	erős válogatással
a nyelvi előkészítő formában oktatott nyelvek irod.	válogatással

Kézikönyvek	
Tartalom	Mélység
nem alapfokú általános lexikonok és enciklopédiák	teljesség igényével
a tudományok középszintű elméleti és történeti összefoglalói	a teljesség igényével
a tantárgyakhoz kapcsolódó felsőfokú ismereteket tartalmazó összefoglaló jellegű művek, lexikonok, enciklopédiák	a teljességre törekedve

Szakirodalom	
Tartalom	Mélység
a tananyaghoz közvetlenül kapcsolódó szakkönyvek	tematikus teljességgel
a tananyaghoz közvetve kapcsolódó szakkönyvek	válogatva
a tanulókat érintő pályaválasztási és felvételi kiadványok	teljességre törekedve
helytörténeti művek	válogatva
az iskolára vonatkozó művek	teljességgel

Kéziratok	
Tartalom	Mélység
az iskola tanárainak és tanulóinak és tanulóinak az iskolával vagy az iskolai élettel kapcsolatos dokumentumai	teljességre törekedve

Pedagógiai gyűjtemény	
Tartalom	Mélység
pedagógiai kézikönyvek	teljességgel
pedagógiai szakkönyvek	válogatva
tantárgyi módszertani segédkönyvek	teljességre törekedve
pedagógiához kapcsolódó tudományágak szakkönyvei	erősen válogatva

Hivatali segédkönyvtár	
Tartalom	Mélység
az iskola működéséhez nélkülözhetetlen igazgatási, gazdasági, jogi, ügyviteli dokumentumok	tematikus teljességgel
az iskola speciális feladatainak (pl. gyermek és ifjúságvédelem, SNI, ECDL vizsgaközpont, ÖKO-Iskola, Érettségi- és szakmai vizsgáztatás) ellátásához és az intézmény működtetéséhez szükséges jogi és módszertani kiadványok, segédletek, szabályzatok	tematikus teljességgel

A könyvtáros segédkönyvtára	
Tartalom	Mélység
a tanított tárgyak tájékoztatói segédletei	tematikus teljességgel
az iskolai könyvtárra vonatkozó szabályzatok, táblázatok, módszertani segédletek	tematikus teljességgel

Tankönyvek, segédkönyvek	
Tartalom	Mélység
az iskolában használt tankönyvek	kis példányszámban, teljességgel
az iskolában használt tartós használatú tankönyvek	nagy példányszámmal, teljességgel
munkáltató eszközként használt művek	kiemelten

Nem hagyományos dokumentumok	
Tartalom	Mélység
a tantárgyak oktatásához rendszeresen felhasználható nem hagyományos dokumentumok	válogatva

Periodikumok	
Tartalom	Mélység
az oktatáshoz közvetlenül felhasználható, illetve pedagógiai és a tantárgyaknak megfeleltethető szakmai folyóiratok	válogatva

A gyűjtőkörbe nem tartozó művek:

egy-egy szakma nem oktatott részterületét érintő szakirodalmi művek,
a tartalmilag elavult dokumentumok

A gyűjtőkörbe nem tartozó művek még ajándékozás útján sem kerülhetnek az állományba!

6. A gyűjtemény jellemzői

Dokumentumtípusok:

Könyvek, brosrák, tankönyvek, segédkönyvek, periodikumok (napilap, hetilap, folyóirat) hangkazetta, CD, CD-ROM, Videokazetta (Új példányokat már nem szerzünk be) DVD.

Nyelv:

A magyar nyelvű kiadványok mellett a tanított nyelvek közép-, kis- és nyagszótárait, nyelvkönyveit, munkafüzeteit, tanári kézikönyveit, hangzó anyagait, egyes szépirodalmi alkotásait is gyűjtjük.

Példányszám:

A könyvtári költségvetés adta lehetőségeinknek megfelelően a különböző állományrészekben dokumentumonként 1-1 példányt áll módunkban beszerezni.
Kivételt képeznek: a házi olvasmányokból tanulócsoportonként 4-5 tanulóra 1 pld.
egyed pedagógiai segédkönyvekből pedagógusonként 1-1 pld.
ajánlott olvasmányokból tanulócsoportonként 10 tanulóra 1 pld.

A könyvtár használati szabályai

Iskolánk könyvtárának legfőbb feladata, hogy a tanítás ideje alatt és a tanítási órán kívül is lehetővé tegye gyűjteménye, eszközei használatát.

A könyvtár használatára jogosultak köre:

A könyvtár használatára jogosult iskolánk minden tanulója és minden dolgozója.

A tanév elején az iskolatitkártól kapott lista alapján az új tanulók névsora bekerül a könyvtári adatbázisba. Az esetleges változásokat (évismétlők, évhalasztók, stb.) is ekkor kell módosítani.

A beiratkozás és a szolgáltatások igénybevétele díjtalan.

A könyvtárhasználat módjai

helyben használat,
kölcsonzés,
számítógép használat,
internet, - tabletek helyben használata,
csoportos használat.

Helyben használat A helyben használat tárgyi és személyi feltételeit az iskolának, szakmai feltételeit a könyvtáros tanárnak kell biztosítani.

A nyitva tartási idejét a helyben használat az adott tanévben kerül rögzítésre. A könyvtár minden tanítási napon nyitva tart, úgy, hogy a használók számára a legoptimálisabb legyen. Figyelembe vesszük az iskola órarendjét és azt, hogy a használók a tanítás befejezését követően is igénybe vehessék a szolgáltatásokat. Kikérjük a DÖK és a szülői szervezetek véleményét is.

A könyvtáros tanárnak szakmai segítséget kell adnia: - az információhordozók közötti eligazodásban, - az információk kezelésében, - a szellemi munka technikájának alkalmazásában, - technikai eszközök használatában.

Az iskolai könyvtár dokumentumai közül csak helyben használhatók: - olvasótermi, kézikönyvtári állományrész, - iskolatörténeti gyűjtemény, - tabletek, - külön gyűjtemények, nem hagyományos dokumentumok. A helyben használt dokumentumokat az egyéni kölcsönzési nyilvántartásban nem kell rögzíteni.

A könyvtár szolgáltatásai:

- kölcsönzés
- tartós tankönyvek kölcsönzése
- a könyvtár, a kézikönyvtári állomány, a periodikák, az audiovizuális eszközök és dokumentumok, a könyvtári számítógép, Internet helyben történő használata,
- lekérdezése,
- tájékoztatás
- könyvtárközi kölcsönzés,
- fénymásolás,
- számítógép információszolgáltatás,
- témafigyelés,
- bibliográfia-összeállítás,
- külső adatbázis használat
- a könyvtári statisztikák biztosítása.

A használat módja és feltételei:

A könyvtár használható egyénileg, csoportosan, szakóra keretében, illetve helyben vagy kölcsönzés formájában.

- Az egyéni használatra a nyitvatartási időben kerülhet sor.
- A csoportos ill. a szakóra keretében történő használatra előzetes bejelentés után, a könyvtáros tanárok tudtával és beleegyezésével kerülhet sor. Egyéb rendezvények (pl.: gyűlés, vizsga, verseny, stb.) lebonyolítására is csak a könyvtárosok jelenlétében és engedélyével kerülhet sor.
- A könyvtár helyt ad a projektorral kivetíthető filmek, prezentációk bemutatására. Ezt az igényt a tanároknak, ill. a diákoknak előre jelezni kell a könyvtáros felé.

A könyvtár rendje

- A könyvtár valamennyi használójának kötelessége a könyvtár helyiségének, eszközeinek, dokumentumainak védelme.
- Táskát, kabátot a bejárat mellett elhelyezett fogason, tartón kell elhelyezni.
- A könyvtárban enni, inni, szemetelni, a könyvtári dokumentumokat, eszközöket megromlítani, összepiszkítani szigorúan tilos.
- Szándékos károkozásért az elkövető anyagi felelősséggel tartozik.
- A könyvtárban hangoskodással a többi használó tevékenységét zavarni nem szabad.

A kölcsönzés rendje

- A kiválasztott dokumentum kölcsönző kártyáján a név és osztály (olvasható) aláírásával kell igazolni a kölcsönzést.
- SZIRÉN Integrált Könyvtári program segítségével történik a kölcsönzés nyilvántartása. A visszahozott dokumentumot leltárszáma alapján töröljük a számítógépes nyilvántartásból a kölcsönző neve mellől.

Kölcsönzési idő

- Kötelező olvasmányok kölcsönzési ideje 3 hét.
- Egyéb könyvek kölcsönzési ideje 3 hét.
- Tartós tankönyv kölcsönzési ideje 1 tanév, illetve azoknál a tankönyveknél, melyek több éven keresztül szolgálják a tanulmányokat, az utolsó tanult év végéig (a tartós tankönyvek kölcsönzésére vonatkozó szabályok az 1.3.9 pont alatt olvashatók).
- A könyvtáros tanár külön engedélyével esetenként mód van az egyébként nem kölcsönözhető állományrészek (Kézikönyvtári állomány, folyóiratok, egyéb dokumentumok) rövid idejű kölcsönzésére.
- A kölcsönzési idő lejártá után hosszabbításra van lehetőség.
- A tanórákon használandó tankönyveket, segédkönyveket a pedagógus által megbízott diák nagyobb példányszámban is kikölcsönözheti (a tanár nevére), de ezeknek a dokumentumoknak a visszaszolgáltatásáról az óra végén gondoskodni kell.

Azt a tanulót, aki többször megszegi a könyvtárhasználati szabályokat, a könyvtáros tanár kizárhatja a kölcsönzési lehetőségéből.

- Az elvesztett, megrongált dokumentumokat a kölcsönző vele azonos tartalmúval pótolhatja, ill. a könyvtáros tanár által meghatározott antikvár becsértéket a gazdasági ügyintézőnél befizetheti.

Könyvtári számítógép, Internet-használat

- A könyvtár nyitva tartási idejében lehetőség van a helyiségben lévő számítógépek használatára.
- A könyvtári számítógép-, Internet-használat elsősorban a tanulást, ill. az azzal összefüggő tevékenységeket szolgálhatja (pl.: házi feladat megoldásához, házi dolgozat megírásához, versenyre való felkészüléshez, Interneten elérhető információk beszerzéséhez, könyvtári CD-ROM használatára, stb.).

Fénymásolás

A könyvtár terében elhelyezett fénymásolót a tanuló a könyvtáros segítségével veheti igénybe, a nyitvatartási időn belül.

A pedagógusi, a tanulói, illetve az alkalmazotti jogviszony megszüntetésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha a könyvtáros tanár igazolja az iskolatitkár felé, hogy a nevezett személynek a könyvtár felé tartozása nincs!

Kölcsönzés

A könyvtárból bármely dokumentumot csak a könyvtáros tanár tudtával lehet kivinni. Dokumentumo(ka)t kölcsönözni csak a kölcsönzési nyilvántartásban való rögzítés után szabad. Dokumentumokat kölcsönözhető 3 hétre lehet, melyek egyszeri meghosszabbítási lehetősége van. Az elvesztett vagy erősen megrongált tankönyvi dokumentumok pótlását és kártérítési felelősségét a Tankönyvtári szabályzat tartalmazza. Más könyvtári dokumentumokat az olvasó köteles pótolni. Amennyiben erre nincs lehetőség, akkor a dokumentum forgalmi, ill. antikvár értékét kell megtérítenie.

A kölcsönzési időt az adott tanévben rögzítjük a nyitva tartáshoz és a könyvtáros tanárok órarendjéhez igazodóan.

Csoportos használat Az osztályok, a tanulócsoportok, a szakkörök részére a könyvtáros tanár, az osztályfőnökök, a szaktanárok, a szakkörvezetők szakórákat, foglalkozásokat tartanak.

A könyvtáros tanárnak szakmai segítséget kell adnia a szakórák, foglalkozások megtartásához. A szakórák, foglalkozások megtartására az összeállított/elfogadott, a könyvtári nyitva tartásának megfelelő ütemterv szerint kerül sor. A könyvtár helyisége(i) órarendszerű tanítás vagy/és értekezletek számára nem vehető igénybe, mert akadályozzák a könyvtár működését, kivéve a NAT által előírt könyvtár-pedagógiai órákat.

A könyvtár egyéb szolgáltatásai:

Az információszolgáltatás alapja: - a gyűjtemény dokumentumai, - a könyvtár adatbázisa, - SZIRÉN adatbázis, - interneten elérhető elektronikus adatbázisok (FSZEK katalógus, ODR katalógus, OSZK katalógus), - interneten elérhető elektronikus dokumentumok.

Témafigyelés A könyvtáros tanár esetenként szakirodalmi témafigyelést vállal a szaktanári, tanulói pályamunkák, nevelőtestületi értekezletek, szakmai konferenciák előkészítéséhez.

Irodalomkutatás A könyvtáros tanár a tantárgyi programok (mikro tantervek) előkészítésénél és a könyvtárra épülő szaktárgyi órák során segítséget ad a szaktanároknak. A tantárgyi jegyzékek későbbi gondozását a gyűjteményváltozás tükrében elvégzi.

Ajánló bibliográfiák készítése Tantárgyakhoz, szakköri témákhoz, projektekhez készülnek ajánló bibliográfiák szaktanároknak/tanulóknak a könyvtári állomány alapján. A forrásanyag

értékelése, kiválasztása mindig a pedagógiai program oktatási-nevelési céljainak függvényében történik.

A könyvtár házirendje az iskolai házirend része, melyet a tanulók tanév elején megismerhetnek.

Az iskola tanulóinak és dolgozóinak beiratkozni külön nem kell, a könyvtár használata ingyenes.

A könyvtár kölcsönzésre, helyben olvasásra, számítógép és internet használatra, tájékoztatásra vehető igénybe.

A kézikönyvek, iskolai szabályzatok, folyóiratok csak helyben használhatók, minden más dokumentum kölcsönözhető is.

Idegen nyelvű tankönyveket, segédkönyveket, szótárakat csak tanároknak kölcsönzünk.

A tanulmányi versenyekre készülőknek esetenként - külön engedéllyel - kézikönyveket is adunk rövidebb időre.

A katalógusok szerkesztési szabályzata

Az állomány feltárása

A teljes állomány számítógéppel feldolgozott. Az állományba bekerülő dokumentumokat formai (dokumentum leírás) és tartalmi (osztályozás) alapján rögzítjük a SZIRÉN integrált könyvtári szoftver segítségével.

Így a számítógépes rekordban megjelenik:

- a raktári jelzet,
- részletes bibliográfiai leírás és besorolási adatok,
- a leltári szám, lelőhely, és beszerzési ár,
- különleges megjegyzések a dokumentum állapotára vagy az állományba kerülésére vonatkozóan,
- ETO szakjelzetek,
- tárgyszavak.

Az állomány feltárásának alapidokumentumai, amelyek alapján adatbázisunk épül:

Magyar szabványok MSZ 3424/1-78 Bibliográfiai leírás.

Könyvek MSZ 3424/2-82 Bibliográfiai leírás.

Időszaki kiadványok Besorolási adatok közlésmódja MSZ 3440/1-83

A bibliográfiai leírás besorolási adatai.

Fogalom-meghatározások MSZ 3440/2-79

A bibliográfiai leírás besorolási adatai.

Személynevek MSZ 3440/3-83 A bibliográfiai leírás besorolási adatai.

Testületek neve MSZ 3440/4-81 A bibliográfiai leírás besorolási adatai.

Címek MSZ 3440/5-79 A bibliográfiai leírás besorolási adatai.

Földrajzi nevek A besorolási adatok megválasztása MSZ 3423/1-83

Leíró katalógusok bibliográfiai tételeinek szerkesztése.

Általános előírások MSZ 3423/2-84 Leíró katalógusok bibliográfiai tételeinek szerkesztése.

Könyvek Bibliográfiák és katalógusok szerkesztése MSZ 3493-82

Bibliográfiai tételek besorolási szabályai MSZ 3401-81

A bibliográfiai tételek betűrendbe sorolásának szabályai Osztályozás MSZ 4000-77

Egyetemes Tizedes Osztályozás: rövidített kiadás 1. köt., Táblázatok 2., Betűrendes mutató az MSZ 4000-77 szabványhoz

Tárgyalójegyzék iskolai könyvtárak részére. Bp. FPI. 1996. 159p. –

Utalójegyzék a személynév változatairól az egységesített alakra/ Összeáll. Polareczkyné Takács Ilona, Trischlerné Kovács Lídia- - Bp. OSZKMK. 1986. - 59. –

Varga Ildikó: Állóképek bibliográfiai leírása 1981. –

Varga Ildikó: Hangfelvételek bibliográfiai leírása. 1980. –

Varga Ildikó: Mozgóképek bibliográfiai leírása.

A hagyományos cédula katalógust a SZIRÉN szoftvert használata váltotta fel 2003-tól. Jelenleg csak a könyvtárosi számítógépen érhető el a katalógus, az idei évtől az interneten keresztül távoli elérés és keresés előfizetés hiányában már nem biztosított.

Napi mentések történnek a külső pendrive, mentés mappájába.

Tankönyvtári szabályzat

A szabályzat az alábbi jogszabályok figyelembe vételével készült:

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és módosításai
1993. évi LXXIX. törvény A közoktatásról és annak módosításai – hatályos 2013.szept.1-ig
2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről és annak módosításai
110/2012. évi Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról
229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
16/2013 (II.28.) EMMI rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
20/2012.évi EMMI rendelet a nevelési és oktatási intézmények elnevezéséről és működési rendjéről
22/2005. (VII. 18.) NKÖM rendelet a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos szabályokról

A gyarapítás

Az iskola igazgatója a jogszabályoknak megfelelően felméri, ki jogosultak és igényelnek ingyenes tankönyvi ellátást. Ezen felül a könyvtárban is el kell helyezni még példányokat helyben használatra, ill. esetlegesen tanév közben érkező jogosult tanulók kiszolgálására.

Mindenkor figyelembe veszi a helyi tantervet, az abban rögzített elvek alapján a munkaközösségek, a szülők és a DÖK egyetértésével kiválasztott tankönyveket, segédkönyveket. Ezeknek a várható igényeknek megfelelő példányszámban rendelkezésre kell állniuk.

A nyilvántartás módja

A könyvtári jogszabályoknak megfelelően végezzük. A leltári nyilvántartásba TTK (Tartós tankönyv) megjelöléssel kerülnek a különféle dokumentumtípusok.

A könyvek esetében a következő elveket vesszük figyelembe:

1. A tankönyveket, feladatgyűjteményeket, időleges nyilvántartásba vesszük.
2. Egyedi nyilvántartásba, címleltárkönyvbe kerül: a tartós tankönyv, atlasz, kézikönyvek, szótárak, lexikonok, összefoglaló tudományos művek, a kötelező és ajánlott olvasmányok.
3. Az ingyenes tankönyvre jogosult diákok munkatankönyvét és a munkafüzeteket nem vesszük számítógépes nyilvántartásba, de a tanulók aláírásukkal igazolják, hogy megkapták a tanulmányaikhoz szükséges dokumentumokat.
Egyéb dokumentumtípusok esetén dokumentumtípusonként egyedi nyilvántartásba kerülnek a beszerzett dokumentumok.

Az állomány feltárása, ellenőrzése, apasztása

Az egyedi címleltárba vett dokumentumokat a számítógépes adatbázisban rögzítjük, feltárjuk.

Az ellenőrzés és apasztás: az érvényes könyvtári jogszabályok szerint történik.

A kölcsönzés

Az ingyenes tankönyvre jogosultak a tankönyvterjesztőtől megkapják a tankönyveket. Ezekről névre szóló lista készül, melyen szerepel az átvett könyvek címe, tankönyvi száma és ára. Valamint a következő csatolt szöveg, melyen az átvételt a tanuló aláírásával igazolja.
„A fenti tankönyveket átvettem. Tudomásul veszem, hogy ezek az iskola tulajdonába tartoznak, ezért épségükre, tisztaságukra vigyázni kell.

A munkatankönyvek és a munkafüzetek kivételével, a tankönyveket, atlaszokat, segédkönyveket vissza kell adnom:

- amikor tanulói jogviszonyom megszűnik;
- az adott tantárgyból a helyi tanterv szerint lezárul a felkészítés (kivétel, ha az adott tantárgyból emelt szintű érettségi előkészítőn veszek részt, ill. ha szükségem van a választható érettségi tantárgy tankönyveire);
- a kötelező érettségi tárgyakból a szóbeli érettségi napjáig.

Amennyiben a tankönyv elveszik vagy megrongálódik, akkor anyagi felelősséggel tartozom a könyvekért, a kártérítésre vonatkozó szabályokat az iskola házirendjében megismertem és tudomásul vettem.”

A tárolás, a védelem

A raktárban elkülönített egységként tartjuk a tankönyveket, munkafüzeteket, atlaszokat, feladatgyűjteményeket.

Bizonyos tantárgyakból (függvénytáblákat, szöveggyűjteményeket, atlaszokat, szótárakat feladatgyűjteményeket) órai csoportos kölcsönzéssel ill. olvasótermi használattal biztosítjuk az ingyenes tankönyvi ellátást.

A kártérítés módja

Amennyiben a tanulónál elveszik vagy megrongálódik az iskola tulajdonát képező tankönyv, segédkönyv, atlasz, akkor az avulás mértékének a következőket kell figyelembe venni:

1 év után 25 % az értékcsökkenés; fizetendő az eredeti ár 75 %-a

2 év után 50 % az értékcsökkenés; fizetendő az eredeti ár 50 %-a

3 év után 75 % az értékcsökkenés; fizetendő az eredeti ár 25 %-a

4 év után 100 % az értékcsökkenés; nem kell kártérítést fizetni.

Az intézményvezetőnek joga van - kérelem alapján - a kártérítés alól felmentést adni, méltányossági alapon.

A törlés módja

Megegyezik a többi könyvtári dokumentumra vonatkozó szabályokkal, azzal a különbséggel, hogy az időleges nyilvántartású dokumentumok 4 év után tagintézmény vezetői engedéllyel törlésre kerülhetnek az állományból.

A könyvtár SZMSZ-ének elkészítésekor felhasznált szakirodalom:

Dán Krisztina- Dragon Katalin - Homor Tivadar: Így működik az iskolai könyvtár: Módszertani útmutató az iskolai könyvtárak működéséhez és működési dokumentumainak elkészítéséhez Bp.: FPI, 1998.

Dán Krisztina: Iskolai könyvtári ismeretek Bp.: OSZK KI, 2002.

Dömsödy Andrea: Tankönyvek kezelése az iskolai könyvtárakban: Ajánlás Kézirat Bp.: OPKM, 2003.

Gérnyi Ferencné: Az iskolai könyvtár működése I. A működési szabályzat és mellékletei Bp. Modinfo Kft., 2004.

Hock Zsuzsanna - Rónyai Tünde: Tankönyv-kérdés könyvtárostánár szemmel

Az iskolai könyvtár: Könyvtárostánárok kézikönyve / szerk. Celler Zsuzsanna Bp.: OPKM, 1998.

A hatályos jogszabályok